

КОМУНАЛЬНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХОРТИЦЬКА НАЦІОНАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНА
АКАДЕМІЯ» ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

Кафедра спеціальної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор комунального
вищого навчального закладу

«Хортицька національна навчально-
реабілітаційна академія»

Запорізької обласної ради

О.Б. Позднякова

_____ 2016 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ППН24 «Спецметодика початкового навчання»

Галузь знань	0101	Педагогічна освіта
Напрямок підготовки	6.010105	«Корекційна освіта (за нозологіями)»
Освітньо-кваліфікаційний рівень		«бакалавр»

2016–2017 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Спецметодика початкового навчання» для студентів третього курсу факультету реабілітаційної педагогіки та соціальної роботи освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» напряму підготовки 6.010105 «Корекційна освіта (за нозологіями)».

РОЗРОБНИК:

Нечипоренко В. В., доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри спеціальної освіти, ректор

Розглянуто на засіданні кафедри спеціальної освіти
протокол від «01» вересня 2016 року № 01

В.о. завідувача кафедри
спеціальної освіти _____

А. В. Турубарова

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		форма навчання	денна
Кількість кредитів – 6	Галузь знань 0101 Педагогічна освіта	Нормативна	
	Напрямок підготовки 6.010105 – Корекційна освіта (за нозологіями)	Семестр	6-й, 7-й, 8-й
Модулів – 4	Ступінь освіти: бакалавр	Аудиторні години: 102 год.	
Змістових модулів – 5		Лекції: 38 год.	Практичні 64 год.
Загальна кількість годин – 216			Лабораторні: 0 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: Аудиторних: 6-й семестр – 2; 7-8-й семестри – 3; самостійної роботи: студента – 1,8		Самостійна робота 94 год.	
		ІНДЗ: 20 год.	
	Вид контролю: залік (6 семестр) екзамен (8 семестр)		

2. ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Мета навчального курсу полягає у формуванні в студентів знань з методики викладання української мови в початковій ланці освіти; оволодіння методами та прийомами корекції та формування мовлення як засобу спілкування дітей з порушеннями мовлення.

Завдання навчальної дисципліни:

- розуміння соціальної ролі мови, її функцій, мовленнєвої діяльності та її компонентів у житті окремої людини і суспільства в цілому;
- визначення мети, змісту й обсягу курсу української мови в спеціальному закладі для дітей з порушеннями мовлення на різних етапах мовної освіти;
- реалізація світоглядної функції рідної (державної) мови, вплив на формування національно-мовної особистості;
- засвоєння мінімуму мовних і мовленнєвих понять, рівнів мовної системи і закономірностей функціонування мови;
- вивчення й опис найбільш раціональних, оптимальних та ефективних методів і засобів навчання залежно від змісту матеріалу, індивідуальних особливостей учнів, рівня їхньої мовної і мовленнєвої компетенції;
- забезпечення належного рівня культури мовлення учнів з порушеннями мовлення, розвитку комунікативних умінь і навичок.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягнути таких результатів навчання (компетентностей):

- **світоглядна** – цілісне уявлення про майбутню професію: здатність до соціальної, професійної, науково-дослідної діяльності; спроможність працювати в колективі з урахуванням різних світоглядних позицій;
- **громадянська** – навички управління власною громадянською позицією з урахуванням різних світоглядних позицій;
- **комунікативна** – прагнення до вияву та розвитку комунікативних здібностей; позитивна внутрішня мотивація до міжособистісної комунікації; знання соціопсихологічних основ комунікативної взаємодії; уміння використовувати під час професійного мовлення методи риторичного аргументування, принципи безконфліктного спілкування, прийоми активізації уваги слухачів;
- **інформаційна** – критичне ставлення до отриманої інформації; уміння підпорядковувати, аналізувати, систематизувати, структурувати інформаційні обсяги; усвідомлення цінності суб'єктивної позиції в інформаційному просторі;
- **психолого-педагогічна** – здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; знання і розуміння предметної області та специфічних особливостей професії; вміння генерувати нові ідеї і розвивати нові професійні вміння;
- **методична** – здатність застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях, планувати робочий час, готувати і проводити навчальні заняття на високому дидактичному та методичному рівнях, застосовувати інтерактивні методи навчання у професійній діяльності;
- **виховна** – здатність до реалізації виховних функцій у процесі групової та індивідуальної роботи зі школярами.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- теоретичні основи спецметодики початкового навчання мови, технологію їх запровадження в навчальний процес;
- діагностичні методики вивчення стану мовленнєвого розвитку, а також знань, умінь та навичок з рідної мови;

- методи та прийоми навчання читанню й письму, вивчення елементів лексикології, граматики, будови слова, орфографічного матеріалу та розвитку зв'язного мовлення;

вміти:

- правильно структурувати та організовувати процес навчання мови в спеціальному закладі для дітей із порушеннями мовлення;
- проводити різні типи уроків з рідної мови, індивідуальні та групові заняття;
- діагностувати стан навчальних досягнень учнів з предмета «Рідна мова».

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль I. Методика української мови в корекційних закладах, її предмет, зміст та методи дослідження.

Тема 1. Теоретико-методологічні основи спецметодики початкового навчання української мови.

Предмет, мета та завдання спецметодики початкового навчання мови. Спеціальна методика навчання рідної мови в школі для дітей із порушеннями мовлення як окремий навчальний предмет. Причини виникнення спеціальної методики навчання рідної мови для дітей із ТПМ. Предмет і завдання спеціальної методики рідної мови.

Методи наукових досліджень, які використовуються в процесі розвитку спеціальної методики рідної мови. Зв'язки спеціальної методики рідної мови з логопедією, методикою викладання мови в загальноосвітній школі, дидактикою, загальною та спеціальною психологією, лінгвістикою.

Тема 2. Поняття про систему навчання мови дітей з порушеннями мовлення.

Загальна характеристика системи навчання рідної мови дітей із порушеннями мовлення. Зв'язок завдань навчання мови із загальношкільними навчально-виховними завданнями.

Зміст та складові частини навчання дітей із тяжкими порушеннями мовлення рідної мови. Програма з рідної мови для підготовчого-та 2-4 класів для дітей із порушеннями мовлення, принципи її побудови, огляд програмових вимог.

Змістовий модуль II. Методика навчання грамоти.

Тема 3. Особливості процесу навчання грамоти учнів з порушеннями мовлення.

Поняття про грамоту. Завдання, зміст та специфіка роботи з навчання грамоти учнів з порушеннями мовлення. Необхідні передумови оволодіння грамотою (поняття про готовність до навчання читання та письма). Місце та значення занять з навчання читання та письма в системі спеціального навчання рідної мови. Навчання грамоти як засіб розумового та мовленнєвого розвитку дітей із ТПМ. Сутність проблеми навчання елементарних навичок читання та письма дітей із ТПМ.

Тема 4. Психолінгвістичні основи та психо-фізіологічні механізми читання та письма.

Читання й письмо як види мовленнєвої діяльності. Засвоєння звукової системи української мови у взаємозв'язку з графічною.

Типові труднощі та помилки, які виникають в учнів із мовленнєвими порушеннями під час оволодіння грамотою та можливі шляхи їх подолання. Читання й письмо як види

мовленнєвої діяльності. Психо-фізіологічні механізми читання. Психо-фізіологічні механізми письма

Тема 5. Методи навчання грамоти в історії розвитку методики навчання української мови.

Короткий огляд методів навчання грамоти. Особливості сучасного звукового аналітико-синтетичного методу навчання грамоти в корекційних закладах. Прийоми навчання звукового аналізу та синтезу слів.

Тема 6. Структура процесу навчання грамоти в спеціальних закладах освіти.

Характеристика добукварного періоду навчання грамоти. Основні навчально-виховні завдання. Формування загальнонавчальних умінь і навичок. Обсяг знань, умінь, навичок, які учні повинні засвоїти. Методика розвитку усного мовлення і мислення дітей в корекційних закладах. Методика формування в учнів початкових уявлень про слово, речення, висловлювання, ознайомлення з фонетичними уявленнями. Методика підготовки першокласників до письма. Система графічних вправ при підготовці учнів до письма. Методика їх проведення. Зміст, структура і методика уроків мови в добукварний період. Характеристика дидактичного матеріалу, наочності в корекційних закладах. Зміст, побудова сторінки «Букваря» для роботи у підготовчий період.

Букварний період навчання грамоти. Завдання і зміст букварного періоду навчання грамоти. Етапи букварного періоду. Особливості першого етапу. Методика формування вміння читати прямі склади. Опрацювання звуків і букв на другому етапі букварного періоду. Навчання письма як виду мовленнєвої діяльності. Організаційні та гігієнічні умови навчання письма. Характеристика рукописного шрифту для навчання письма шестирічних першокласників. Методи навчання письма. Види робіт з письма у букварний період. Аналіз змісту, будови сторінок „Букваря”. Структура уроку читання у букварний період. Методика навчання письма у букварний період. Методика навчання учнів писати нову букву, склади, слова, речення з новою буквою. Структура та методика проведення уроків письма в букварний період.

Післябукварний період навчання грамоти. Завдання післябукварного періоду навчання грамоти. Удосконалення якостей читання. Структура і методика уроків читання і письма. Організація і завдання позакласного читання в період навчання грамоти.

Тема 7. Методичні принципи побудови роботи з розділу “Навчання грамоти” дітей з ТПМ.

Залежність роботи з навчання грамоти від занять з формування правильної вимови (навчання читання та письма на основі раніш засвоєного звукового матеріалу). Побудова уроків читання і письма на семантично підготовленому (на уроках розвитку мовлення) мовленнєвому матеріалі. Повільний (порівняно з масовою школою) темп засвоєння навичок читання і письма. Навчання грамоти у взаємозв'язку з корекцією та розвитком фонематичного сприймання, формуванням та вдосконаленням навичок вимови, звукового та складового аналізу та синтезу.

Тема 8. Робота над видами мовленнєвої діяльності у букварний період навчання грамоти. Розвиток мовлення і мислення дітей на уроках навчання грамоти.

Створення на уроках навчання грамоти умов для збагачення практики мовленнєвого спілкування (активізація словника, розвиток граматичних навичок, формування практичних мовних узагальнень). Прийоми удосконалення мовлення і мислення учнів. Види словникових вправ. Робота над синонімами, антонімами, багатозначністю, омонімами, фразеологізмами, загадками, скоромовками у зв'язку з опрацюванням сторінок «Букваря». Види занять з навчання читання та письма. Види

завдань та вправ усного і писемного мовлення у зв'язку з навчанням грамоти. Напрямки логопедичної роботи з формування грамоти.

Змістовий модуль III. Розвиток мовлення.

Тема 9. Розвиток мовлення як основне завдання навчання мови. Поняття про мовленнєве спілкування, його види та форми.

Напрямки роботи з розвитку мовлення учнів молодшого шкільного віку. Розв'язання завдань з розвитку мовлення на спеціальних уроках читання, граматики і правопису в молодших класах. Розвиток умінь слухати і розуміти висловлювання (аудіювання). Розвиток мовленнєвих умінь (говоріння). Збагачення, уточнення й активізація словникового запасу учнів. Робота над граматичним ладом дитячого мовлення. Характеристика стану мовленнєвого спілкування у дітей з ТВП, які навчаються в підготовчому класі спеціальної школи. Недоліки мовленнєвого розвитку учнів з інтелектуальною недостатністю. Корекційна і практична спрямованість програмових вимог щодо розвитку мовлення учнів.

Завдання, зміст роботи з розвитку усного мовлення. Напрямки та особливості методики розвитку діалогічного мовлення в дітей з порушеннями мовлення. Методичні вимоги до розвитку усного діалогічного мовлення. Розвиток усного мовлення у зв'язку з ознайомленням з довкіллям, опора на власні враження, образи, уявлення. Методи навчання усного спілкування. Прийоми та форми роботи з навчання розуміння усного мовлення. Методичні прийоми навчання діалогу, бесіди. Види діалогів, бесід.

Тема 10. Формування в учнів уявлень про мову і мовлення.

Методика організації мовленнєвої діяльності молодших школярів. Методика вивчення розділу «Мова і мовлення». Лінгвістичні засади формування у молодших школярів понять про мову і мовлення. Культура мовлення та етики мовного спілкування молодшого школяра. Вправи на побудову діалогів.

Тема 11. Робота над словом. Вивчення елементів лексикології.

Особливості словникового складу мовлення учнів з ТПМ. Слово як мовний знак. Лексичний склад мови та словниковий запас носія мови. Оволодіння словником як одна зі сторін розвитку мовлення та мислення. Закономірності засвоєння словника в нормі. Характеристика словникового запасу учнів, які вступають у підготовчий клас школи для дітей із ТПМ. Динаміка оволодіння словником у процесі навчання рідної мови.

Поняття про словникову роботу в спеціальній школі як систему занять для формування лексичного складу мовлення учнів. Джерела накопичення словника, шляхи формування лексичного запасу учнів із ТПМ. Формування лексичного запасу на уроках розвитку мовлення як основа словникової роботи в спец. школі.

Особливості опрацювання лексики в початкових класах. Вивчення елементів лексикології (робота над синонімами, антонімами, омонімами, прямим і переносним значенням слова).

Тема 12. Методика розвитку зв'язного мовлення.

Зв'язне мовлення, особливості оволодіння ним молодшими школярами. Способи організації навчання зв'язним висловлюванням. Завдання, зміст та організація роботи з розвитку зв'язного мовлення у дітей з порушеннями мовлення.

Розвиток мовлення молодших школярів на рівні тексту. Методика формування в учнів уявлень про текст, його тему, основну думку, будову, стилі мовлення, засоби зв'язку речень у тексті.

Поняття про діалогічне та монологічне мовлення як основні складові компоненти зв'язного мовлення. Напрямки та особливості методики розвитку діалогічного мовлення в дітей з порушеннями мовлення.

Методика розвитку монологічного мовлення в дітей із порушеннями мовлення. Перекази як одна із складових частин усієї системи розвитку зв'язного мовлення школярів. Методика підготовки і проведення різних письмових переказів у початкових класах. Твір як складова системи розвитку мовлення та важливий фактор у загальній системі формування світогляду учнів. Класифікація творів. Структури уроків, на яких готуються і пишуться навчальні твори.

Змістовий модуль IV. Методика формування граматичної сторони мовлення. Методика вивчення елементів граматики.

Тема 13. Специфіка формування граматичної сторони мовлення у дітей у процесі вивчення української мови в початковій школі.

Особливості граматичної сторони мовлення в дітей з порушеннями мовлення, з інтелектуальною недостатністю. Труднощі в засвоєнні граматики і правопису. Значення граматичних знань для опанування навичками мовлення, грамотного письма і розвитку мислення учнів з інтелектуальною недостатністю.

Грамматична будова мови та закономірності оволодіння нею в нормі. Практичне засвоєння граматичних закономірностей, оволодіння системою граматичних понять як важливіший фактор розвитку та функціонування самостійного мовлення. Сутність процесу практичного оволодіння граматичною будовою мови в умовах спеціального навчання.

Характеристика граматичної будови мовлення учнів, які вступають у підготовчий клас спеціальної школи для дітей із ТПМ. Динаміка оволодіння граматичною будовою мови в процесі спеціального навчання.

Тема 14. Поняття про систему роботи щодо формування граматичної будови мовлення.

Спеціальна робота для формування в учнів граматичних узагальнень як засобу прискорення та підвищення ефективності практичного оволодіння мовою. Обсяг знань з граматики у 2-4 кл. Принципи розташування граматичного матеріалу за роками навчання. Методи навчання граматики. Інтерактивні методи. Методика вивчення граматичних понять. Типи уроків вивчення граматичного матеріалу. Нестандартні уроки, їх типи.

Тема 15. Методика опрацювання елементів синтаксису.

Значення знань з синтаксису в початкових класах. Вироблення початкових уявлень про речення. Методика вивчення понять «речення», «основа речення», «головні члени речення», «зв'язок слів у реченні», «типи речень за метою висловлювання». Вивчення однорідних членів речення, ознайомлення зі складним реченням.

Види підготовчих граматичних вправ: уміння відмежувати одне речення від іншого, закінчити почате речення, показати зв'язок слів у реченні, розміщення речень у певній послідовності тощо.

Тема 16. Методика вивчення частин мови.

Система вивчення частин мови (іменника, прикметника, дієслова, числівника, прислівника, прийменника).

Тема 17. Методика вивчення морфемної будови слова. Значення і завдання роботи над морфемною будовою слова та ознайомлення з елементами словотворення. Система у вивченні морфемної будови слова в початкових класах.

Тема 18. Методика вивчення орфографії.

Орфографія як предмет вивчення; поняття про орфограму; лінгвістична природа написань. Психологічні основи методики навчання орфографії. Процес формування орфографічних дій і навичок правопису. Умови формування в учнів орфографічної грамотності.

Місце занять орфографією в системі роботи з розвитку мовлення. Специфічні особливості навчання орфографії в школі для дітей з ТПМ. Вплив загального недорозвитку мовлення на засвоєння орфографії. Типові помилки та утруднення дітей з ТВМ при оволодінні орфографією.

Роль занять з розвитку фонематичного слуху, формування правильної вимови, словникового запасу та граматичної будови мовлення, практики усного спілкування, навчання грамоти у створенні сприятливих умов для опанування правописом.

Правила правопису. Робота над їх засвоєнням. Види правописних вправ. Методика їх проведення. Орфографічний розбір. Методика роботи над фонетичними написаннями. Засвоєння молодшими школярами морфологічних написань. Особливості засвоєння смислових написань. Запам'ятовування історичних написань. Робота над пунктуацією на уроках української мови. Орфографічні та пунктуаційні помилки. Робота над ними.

Змістовий модуль V. Методика літературного читання.

Тема 19. Методика класного читання.

Значення і завдання навчання читання в початковій школі. Читання як вид мовленнєвої діяльності. Види, способи читання, загальні вимоги до уроків читання. Поняття про пояснювальне читання. Корекційно-розвивальна роль та місце пояснювального читання в системі спеціального навчання мови. Особливості сприймання, розуміння, усвідомлення тексту учнями з ТПМ. Технічні утруднення при читанні. Корекція мовлення на уроках читання.

Якості повноцінного читання. Вироблення якісних ознак читання. Уроки класного читання. Підготовка учнів до сприймання художнього твору. Три основні етапи процесу роботи над художнім твором і їх завдання. Уроки ознайомлення з новим твором. Особливості вивчення творів різних жанрів. Методика роботи над загадками, прислів'ями і скоромовками. Уроки узагальнення знань.

Тема 20. Завдання й організація позакласного читання в початкових класах.

Система навчання самостійного читання. Форми керівництва позакласним читанням учнів 1-4 кл. Лінії зв'язку його з класним: тематична, авторська, жанрова. Урок позакласного читання як основна форма керівництва самостійним дитячим читанням.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем змістових модулів	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	
Змістовий модуль I. Методика української мови в корекційних закладах, її предмет, зміст та методи дослідження.						
Тема 1. Теоретико-методологічні основи спецметодики початкового навчання української мови.	6	2	2	-	-	2
Тема 2. Поняття про систему навчання мови дітей з порушеннями мовлення.	6	-	2	-	-	4
Разом за змістовим модулем I.	12	2	4	-	-	6
Змістовий модуль II. Методика навчання грамоти.						
Тема 3. Особливості процесу навчання грамоти учнів з порушеннями мовлення.	6	2	2	-	2	
Тема 4. Психолінгвістичні основи та психофізіологічні механізми читання та письма.	8	-	2	-	2	4
Тема 5. Методи навчання грамоти в історії розвитку методики навчання української мови. Напрямки логопедичної роботи з формування грамоти.	6	2	2	-	-	2
Тема 6. Структура процесу навчання грамоти в спеціальних закладах освіти.	24	6	6	-	2	10
Тема 7. Методичні принципи побудови роботи з розділу “Навчання грамоти” дітей з ТПМ.	4	-	-	-	-	4
Тема 8. Робота над видами мовленнєвої діяльності у букварний період навчання грамоти. Розвиток мовлення і мислення дітей на уроках навчання грамоти.	12	2	2	-	2	6
Разом за змістовим модулем II	60	12	14	-	8	26
Змістовий модуль III. Розвиток мовлення.						
Тема 9. Розвиток мовлення як основне завдання навчання мови.	8	2	2	-	-	4
Тема 10. Формування в учнів уявлень про мову і мовлення.	6	-	2	-	-	4
Тема 11. Робота над словом. Вивчення елементів лексикології.	12	2	6	-	-	4
Тема 12. Методика розвитку зв'язного мовлення.	18	2	6	-	2	8
Разом за змістовим модулем III.	44	6	16	-	2	20

Змістовий модуль IV. Методика формування граматичної сторони мовлення. Методика вивчення елементів граматики						
Тема 13. Специфіка формування граматичної сторони мовлення у дітей у процесі вивчення української мови в початковій школі.	12	-	4	-	2	6
Тема 14. Поняття про систему роботи щодо формування граматичної будови мовлення.	16	2	6	-	2	6
Тема 15. Методика опрацювання елементів синтаксису	10	2	2	-	2	4
Тема 16. Методика вивчення частин мови.	20	6	4	-	2	8
Тема 17. Методика вивчення морфемної будови слова:	8	2	2	-	-	4
Тема 18. Методика вивчення орфографії.	12	2	4	-	2	4
Разом за змістовим модулем IV.	78	14	22	-	10	32
Змістовий модуль V. Методика літературного читання						
Тема 19. Методика класного читання.	16	2	6	-	-	8
Тема 20. Методика позакласного читання.	6	2	2	-	-	2
Разом за змістовим модулем V.	22	4	8	-	-	10
Усього:	216	38	64	-	20	94

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	№ Теми	Назва теми	Кількість годин
1		Змістовий модуль I. Теоретико-методологічні основи спецметодики початкового навчання мови.	4
2	1.	Тема 1. Предмет, мета та завдання спецметодики початкового навчання мови. Поняття про систему навчання мови дітей з порушеннями мовлення.	2
3	2.	Тема 2. Мета та завдання роботи з формування мовлення в початкових класах для дітей з порушеннями мовлення.	2
4		Змістовий модуль II. Методика навчання грамоти.	14
5	1.	Тема 1. Особливості процесу навчання грамоти учнів з порушеннями мовлення.	2
6	2.	Тема 2. Психолінгвістичні основи та психо-фізіологічні механізми читання та письма.	2
6	3.	Тема 3. Методи навчання грамоти в історії розвитку методики навчання української мови. Напрямки логопедичної роботи з формування грамоти.	2
7	4.	Тема 4. Структура процесу навчання грамоти в спеціальних закладах освіти.	6

8	5.	Тема 6. Розвиток мовлення і мислення дітей на уроках навчання грамоти. Робота над видами мовленнєвої діяльності у букварний період навчання грамоти.	2
9	Модуль III. Розвиток мовлення.		16
10	1.	Тема 1. Особливості розвитку зв'язного мовлення у дітей.	2
11	2.	Тема 2. Формування в учнів уявлень про мову й мовлення.	2
12	3.	Тема 3. Особливості словникового складу мовлення учнів з ТПМ.	2
13	4.	Тема 4. Особливості опрацювання лексики в початкових класах.	4
14	5.	Тема 5. Розвиток мовлення молодших школярів на рівні тексту.	2
15	6.	Тема 5. Методика розвитку монологічного та діалогічного мовлення у дітей з порушеннями мовлення.	4
16	Модуль IV. Методика формування граматичної сторони мовлення. Методика вивчення елементів граматики.		22
17	1.	Тема 1. Специфіка формування граматичної сторони мовлення у дітей у процесі вивчення української мови в початковій школі.	4
18	2.	Тема 2. Поняття про систему роботи щодо формування граматичної будови мовлення.	6
19	3.	Тема 3. Методика опрацювання елементів синтаксису.	2
20	4.	Тема 4. Методика вивчення частин мови.	4
21	5.	Тема 5. Методика вивчення морфемної будови слова.	2
22	6.	Тема 6. Методика вивчення орфографії.	4
23	Модуль V. Методика літературного читання.		8
24	1.	Тема 1. Методика класного читання.	2
25	2.	Тема 2. Основні етапи процесу роботи над художнім твором.	2
26	3.	Тема 3. Особливості аналізу творів різних родів і жанрів.	2
27	4.	Тема 4. Уроки позакласного читання у початковій школі.	2
Усього			64

6. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Змістовий модуль I. Теоретико-методологічні основи спецметодики початкового навчання української мови. методика навчання грамоти.	6
2	<p>Тема. Предмет, мета та завдання спецметодики початкового навчання мови</p> <p>1. Зробити порівняльний аналіз чинних програм навчання рідної мови у початкових класах масової та спеціальної школи для дітей із ТПМ (підготовчий – 1 класи, 2–4 класи. – Київ, 2004, 2005 рік.).</p> <p>2. Скласти план-конспект (за матеріалами підручника Методика викладання української мови / За ред. С. І. Дорошенка. – К. : Вища школа, 1992. – 398 с.) з теми: «Методи наукових досліджень, які використовуються в процесі розвитку спеціальної методики рідної мови».</p>	2
3	<p>Тема. Поняття про систему навчання мови дітей з порушеннями мовлення.</p> <p>1. Опрацювати матеріал до теми (за підручником Чередніченко Н. В. Початковий курс навчання української мови молодших школярів із тяжкими порушеннями мовлення: навч.-метод. посіб. – К. : Видавничий дім «Слово». – 2012. – 208 с.) з нижче наведених тем:</p> <p>А. Загальна характеристика системи навчання рідної мови дітей із порушеннями мовлення.</p> <p>Б. Зв'язок завдань навчання мови із загальношкільними навчально-виховними завданнями.</p> <p>В. Зміст та складові частини навчання дітей із тяжкими порушеннями мовлення рідної мови.</p> <p>2. Проаналізуйте структуру програми, принципи її побудови, зробіть виписки розділів, тем, програмових вимог: «Програма з рідної мови для підготовчого-та 2-4 класів для дітей із порушеннями мовлення, огляд».</p>	4
4	Змістовий модуль II. Методика навчання грамоти.	26
5	<p>Тема. Психо-лінгвістичні основи та психо-фізіологічні механізми читання та письма.</p> <p>Напишіть конспект (за матеріалами підручника Методика викладання української мови / За ред. С. І. Дорошенка. – К. : Вища школа, 1992. – 398 с.) з таких тем:</p> <p>1. Засвоєння звукової системи української мови у взаємозв'язку з графічною.</p> <p>2. Читання й письмо як види мовленнєвої діяльності.</p> <p>3. Психо-фізіологічні механізми читання.</p>	4

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	<p>4. Психо-фізіологічні механізми письма. Позначте на спеціально відведених полях положення, які, на Вашу думку, потребують додаткового пояснення викладачем.</p>	
6	<p>Тема. Методи навчання грамоти в історії розвитку методики навчання української мови. Складіть узагальнювальні схеми до таких тем (за матеріалами підручника Методика викладання української мови / За ред. С. І. Дорошенка. – К. : Вища школа, 1992. – 398 с.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Прийоми навчання звукового аналізу та синтезу слів. 2. Мовний режим у школі. Вимоги до усного і писемного мовлення учнів, до порядку ведення учнівських зошитів. 	2
7	<p>Тема. Добуварний період навчання грамоти. Напишіть стислий план-конспект з таких тем (за матеріалами підручника Методика викладання української мови / За ред. С. І. Дорошенка. – К. : Вища школа, 1992. – 398 с.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Система графічних вправ при підготовці учнів до письма. Методика їх проведення. 2. Зміст, структура і методика уроків мови в добуварний період. Характеристика дидактичного матеріалу, наочності в корекційних закладах. 3. Зміст, побудова сторінки «Букваря» для роботи у підготовчий період. 4. Методика розвитку усного мовлення і мислення дітей в корекційних закладах. 	4
8	<p>Тема. Букварний період навчання грамоти. Напишіть стислий план-конспект з таких тем (за матеріалами підручника Методика викладання української мови / За ред. С. І. Дорошенка. – К. : Вища школа, 1992. – 398 с.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Навчання письма як виду мовленнєвої діяльності. Організаційні та гігієнічні умови навчання письма. 2. Характеристика рукописного шрифту для навчання письма шестирічних першокласників. 3. Методи навчання письма. 4. Види робіт з письма у букварний період. 5. Методика навчання письма у букварний період. 6. Методика навчання учнів писати нову букву, склади, слова, речення з новою буквою. 7. Структура та методика проведення уроків письма в букварний період. 	6
9	<p>Тема. Методичні принципи побудови роботи з розділу “Навчання грамоти” дітей з ТПМ.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати матеріал до теми (за підручником Чередніченко Н. В. Початковий курс навчання української мови молодших школярів із 	

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	<p>тяжкими порушеннями мовлення: навч.-метод. посіб. – К. : Видавничий дім «Слово». – 2012. – 208 с.) з нижче наведених тем:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Залежність роботи з навчання грамоти від занять з формування правильної вимови (навчання читання та письма на основі раніш засвоєного звукового матеріалу). 2. Побудова уроків читання і письма на семантично підготовленому (на уроках розвитку мовлення) мовленнєвому матеріалі. 3. Повільний (порівняно з масовою школою) темп засвоєння навичок читання і письма. 4. Навчання грамоти у взаємозв'язку з корекцією та розвитком фонематичного сприймання, формуванням та вдосконаленням навичок вимови, звукового та складового аналізу та синтезу. 	4
10	<p>Тема. Розвиток мовлення і мислення дітей на уроках навчання грамоти. Робота над видами мовленнєвої діяльності у букварний період навчання грамоти.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати матеріал до теми (за підручником Чередніченко Н. В. Початковий курс навчання української мови молодших школярів із тяжкими порушеннями мовлення: навч.-метод. посіб. – К. : Видавничий дім «Слово». – 2012. – 208 с.) з нижче наведених тем: 1. Напрямки логопедичної роботи з формування грамоти. 2. Види занять з навчання читання та письма. 3. Створення на уроках навчання грамоти умов для збагачення практики мовленнєвого спілкування (активізація словника, розвиток граматичних навичок, формування практичних мовних узагальнень). 4. Проаналізувати розділ програми навчання рідної мови у початкових класах спеціальної школи для дітей із ТПМ (підготовчий – 1 класи, 2-4 класи. - Київ, 2004, 2005 рік.) «Навчання грамоти». 	6
11	Змістовий модуль III. Розвиток мовлення.	20
12	<p>Тема. Розвиток мовлення як основне завдання навчання мови.</p> <p>Напишіть стислий конспект з таких тем (за матеріалами підручника Методика викладання української мови / За ред. С. І. Дорошенка. – К. : Вища школа, 1992. – 398 с.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розвиток умінь слухати і розуміти висловлювання (аудіювання). 2. Розвиток мовленнєвих умінь (говоріння). 3. Збагачення, уточнення й активізація словникового запасу учнів. 4. Робота над граматичним ладом дитячого мовлення. 5. Вправи на побудову діалогів. 	4
13	<p>Тема. Робота над словом. Вивчення елементів лексикології.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати матеріал до теми (за підручником Чередніченко Н. В. Початковий курс навчання української мови молодших школярів із тяжкими порушеннями мовлення: навч.-метод. посіб. – К. : 	4

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	<p>Видавничий дім «Слово». – 2012. – 208 с.) з нижче наведених тем:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Закономірності засвоєння словника в нормі. 2. Характеристика словникового запасу учнів, які вступають у підготовчий клас школи для дітей із ТПМ. 3. Поняття про словникову роботу в спеціальній школі як систему занять для формування лексичного складу мовлення учнів. 4. Джерела накопичення словника, шляхи формування лексичного запасу учнів із ТПМ. 5. Формування лексичного запасу на уроках розвитку мовлення як основа словникової роботи в спец. школі. 	
14	<p>Тема. Методика розвитку зв'язного мовлення</p> <p>1. Опрацювати матеріал до теми (за підручником Чередніченко Н. В. Початковий курс навчання української мови молодших школярів із тяжкими порушеннями мовлення: навч.-метод. посіб. – К. : Видавничий дім «Слово». – 2012. – 208 с.) з нижче наведеної теми:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Завдання, зміст та організація роботи з розвитку зв'язного мовлення у дітей з порушеннями мовлення. 2. Напишіть стислий конспект з таких тем (за матеріалами підручника Методика викладання української мови / За ред. С. І. Дорошенка. – К. : Вища школа, 1992. – 398 с.): <p>А. Розвиток мовлення молодших школярів на рівні тексту. Методика формування в учнів уявлень про текст, його тему, основну думку, будову, стилі мовлення, засоби зв'язку речень у тексті.</p> <p>Б. Методика підготовки і проведення різних письмових переказів у початкових класах.</p> <p>В. Структури уроків, на яких готуються і пишуться навчальні твори.</p>	8
15	<p>Тема. Формування в учнів уявлень про мову і мовлення.</p> <p>Напишіть конспект з таких тем (за матеріалами підручника Методика викладання української мови / За ред. С. І. Дорошенка. – К. : Вища школа, 1992. – 398 с.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Методика організації мовленнєвої діяльності молодших школярів. 2. Лінгвістичні засади формування у молодших школярів понять про мову і мовлення. 3. Методика вивчення розділу «Мова і мовлення». 4. Культура мовлення та етики мовного спілкування молодшого школяра. 	4
16	Змістовий модуль IV. Методика формування граматичної	32

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	сторони мовлення. Методика вивчення елементів граматики.	
17	<p>Тема. Специфіка формування граматичної сторони мовлення в дітей у процесі вивчення української мови в початковій школі.</p> <p>1. Опрацювати матеріал до теми (за підручником Чередніченко Н. В. Початковий курс навчання української мови молодших школярів із тяжкими порушеннями мовлення: навч.-метод. посіб. – К. : Видавничий дім «Слово». – 2012. – 208 с.) з нижче наведеної теми:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості граматичної сторони мовлення у дітей з порушеннями мовлення, з інтелектуальною недостатністю. 2. Труднощі в засвоєнні граматики і правопису. 3. Значення граматичних знань для опанування навичками мовлення, грамотного письма і розвитку мислення учнів з інтелектуальною недостатністю. 4. Граматична будова мови та закономірності оволодіння нею в нормі. 5. Практичне засвоєння граматичних закономірностей, оволодіння системою граматичних понять як важливіший фактор розвитку та функціонування самостійного мовлення. 6. Динаміка оволодіння граматичною будовою мови в процесі спеціального навчання. 	6
18	<p>Тема. Поняття про систему роботи щодо формування граматичної будови мовлення.</p> <p>Напишіть конспект з таких тем (за матеріалами підручника Методика викладання української мови / За ред. С. І. Дорошенка. – К. : Вища школа, 1992. – 398 с.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Методи навчання граматики. 2. Інтерактивні методи. 3. Типи уроків вивчення граматичного матеріалу, їх структура. 4. Нестандартні уроки, їх типи. 	6
19	<p>Тема. Методика опрацювання елементів синтаксису.</p> <p>Напишіть конспект з таких тем (за матеріалами підручника Методика викладання української мови / За ред. С. І. Дорошенка. – К. : Вища школа, 1992. — 398 с.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчення однорідних членів речення, ознайомлення зі складним реченням. 2. Види підготовчих граматичних вправ: уміння відмежувати одне речення від іншого, закінчити почате речення, показати зв'язок слів у реченні, розміщення речень у певній послідовності тощо. 	4

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
20	<p>Тема. Методика вивчення частин мови.</p> <p>Напишіть конспект з таких тем (за матеріалами підручника Методика викладання української мови / За ред. С. І. Дорошенка. – К. : Вища школа, 1992. – 398 с.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Методика вивчення числівника. 2. Методика морфологічного розбору слів. 3. Методика вивчення службових частин мови. 4. Виконання вправ з підручника «Українська мова» (4 клас). 5. Проблемно-пізнавальні завдання для вивчення частин мови. 6. Функціональний підхід до вивчення категорії відмінка іменників у початковій школі. 7. Увираження мовлення молодших школярів у процесі вивчення прикметника. 	8
21	<p>Тема. Методика вивчення морфемної будови слова.</p> <p>Напишіть конспект з таких тем (за матеріалами підручника Методика викладання української мови / За ред. С. І. Дорошенка. – К. : Вища школа, 1992. – 398 с.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Види вправ з морфемної будови слова. 2. Аналіз змісту програми щодо вивчення морфемної будови слова. 3. Використання засобів наочності під час вивчення будови слова. 4. Формування точності мовлення молодших школярів під час вивчення морфемної будови слова. 5. Проблемне навчання на уроках української мови з теми «Будова слова». 	4
22	<p>Тема. Методика вивчення орфографії.</p> <p>Напишіть конспект з таких тем (за матеріалами підручника Методика викладання української мови / За ред. С. І. Дорошенка. – К. : Вища школа, 1992. –398 с.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Робота над пунктуацією на уроках української мови. 2. Орфографічні та пунктуаційні помилки, робота над ними. 3. Правила правопису, робота над їх засвоєнням. 4. Види правописних вправ, методика їх проведення (списування, диктанти). 5. Орфографічний розбір. 	4
23	Змістовий модуль V. Методика літературного читання.	10
24	<p>Тема. Методика класного читання.</p> <p>Напишіть конспект з таких тем (за матеріалами підручника Методика викладання української мови / За ред. С. І. Дорошенка. –</p>	8

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	<p>К. : Вища школа, 1992. – 398 с.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Підготовка учнів до сприймання художнього твору. 2. Уроки ознайомлення з новим твором. 3. Особливості вивчення творів різних жанрів: <ol style="list-style-type: none"> 1) казка 2) байка 3) оповідання 4) ліричний вірш; 5) оповідання; 6) науково-пізнавальна стаття. 4. Методика роботи над загадками, прислів'ями і скоромовками. 5. Уроки узагальнення знань. 6. Значення і завдання навчання читання в початковій школі. 	
25	<p>Тема. Завдання й організація позакласного читання в початкових класах.</p> <p>Напишіть конспект з таких тем (за матеріалами підручника Методика викладання української мови / За ред. С. І. Дорошенка. – К. : Вища школа, 1992. – 398 с.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Урок позакласного читання як основна форма керівництва самостійним дитячим читанням. Форми керівництва позакласним читанням учнів 1–4 кл. 2. Лінії зв'язку його з класним: тематична, авторська, жанрова. 	2
	Усього	94

7. ЗАВДАННЯ ДЛЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ

1. Розкрийте методику формування інтонаційних умінь і навичок. Розробіть власні завдання, які б сприяли формуванню інтонаційних умінь і навичок дітей із ТПМ.
2. Доберіть літературу й напишіть реферат на тему «Взаємозв'язок уроків грамоти й вимови».
3. На матеріалі певної теми уроку букварного періоду навчання грамоти наведіть приклади усних та письмових вправ із розвитку зорової уваги, зорової пам'яті та зорово-моторної координації.
4. На конкретному прикладі розкрийте методику роботи над словом на уроці грамоти.
5. Обґрунтуйте методичні підходи до визначення типів та структур уроків рідної мови в спеціальній школі для дітей із порушеннями мовлення.
6. Обґрунтуйте методичні підходи до визначення методів та прийомів навчання рідної мови молодших школярів із порушеннями мовлення.
7. Обґрунтуйте методичні підходи до добору системи вправ для формування навичок правильної звуковимови в спеціальній школі.

8. Продумайте корекційно-розвивальні завдання на уроках вимови з дітьми із порушеннями мовлення.
9. Знайдіть в комп'ютерних мережах додатковий навчальний матеріал до теми «Особливості методики навчання грамоти дітей із порушеннями мовлення».
10. Знайдіть в комп'ютерних мережах додатковий навчальний матеріал до теми «Види тренувальних вправ для формування навичок звуко-складового аналізу та синтезу в дітей із порушеннями мовлення».
11. Підготуйте матеріали до конференції на тему «Корекція та розвиток уваги та пам'яті на уроках грамоти та вимови».
12. Знайдіть в комп'ютерних мережах додатковий навчальний матеріал до теми «Корекція та розвиток зорово-просторових функцій на уроках грамоти».
13. Знайдіть в комп'ютерних мережах додатковий навчальний матеріал до теми «Корекція та розвиток графомоторних навичок на уроках грамоти в різні періоди навчання».
14. Розробіть власну систему тренувальних вправ з розвитку словотворчих навичок у дітей із порушеннями мовлення на уроках розвитку мовлення та граматики.
15. Знайдіть в комп'ютерних мережах додатковий навчальний матеріал до теми «Сучасні форми організації навчання рідної мови у спеціальній школі».
16. Розкрийте методику формування граматичного поняття «Корінь» (префікс, суфікс, закінчення). Розробіть свої рекомендації до вивчення зазначеної теми дітьми з ТПМ.
17. Продумайте види усних граматичних вправ та методику їх проведення в спеціальній школі для дітей із порушеннями мовлення.
18. Знайдіть в комп'ютерних мережах додатковий навчальний матеріал до теми «Розвиток зв'язного усного мовлення на уроках читання».
19. Знайдіть в комп'ютерних мережах додатковий навчальний матеріал до теми «Методика складання розповіді за картинками в молодших класах».
20. Доберіть літературу й напишіть реферат на тему «Взаємозв'язок уроків грамоти й вимови».
21. На конкретному прикладі розкрийте методику роботи над байкою на уроці читання.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Фронтальна контролююча бесіда, індивідуальне усне опитування, письмове опитування у вигляді контрольної роботи, залік, екзамен.

9. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

6-й семестр

Кількість балів	ЗМ I	ЗМ II
Практичні заняття	30	
Самостійна робота	30	
Поточний модульний контроль	20	20

7-8 семестр

Кількість балів	ЗМ III	ЗМ IV	ЗМ V
Практичні заняття	20		
Самостійна робота	20		
Поточний модульний контроль	10	10	10
Підсумковий контроль (екзамен)	30		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою академії	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
1	2	3	4
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	82 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 81 (добре)		
D	64 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 63 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

10. ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Розкрийте особливості граматичної сторони мовлення в дітей з порушеннями мовлення, з інтелектуальною недостатністю. Труднощі в засвоєнні граматики і правопису.
2. Розкрийте значення граматичних знань для опанування навичками мовлення, грамотного письма і розвитку мислення учнів з інтелектуальною недостатністю.
3. Охарактеризуйте граматичну будову мови та закономірності оволодіння нею в нормі.
4. Дайте характеристику практичного засвоєння граматичних закономірностей, оволодіння системою граматичних понять як важливого фактору розвитку та функціонування самостійного мовлення.
5. Розкрийте сутність процесу практичного оволодіння граматичною будовою мови в умовах спеціального навчання.
6. Охарактеризуйте граматичну будову мовлення учнів, які вступають у підготовчий клас спеціальної школи для дітей із ТПМ.
7. Розкрийте динаміку оволодіння граматичною будовою мови в процесі спеціального навчання.
8. Дайте характеристику спеціальної роботи для формування в учнів граматичних узагальнень як засобу прискорення та підвищення ефективності практичного оволодіння мовою.
9. Розкрийте обсяг знань з граматики у 2-4 кл. Принципи розташування граматичного матеріалу за роками навчання.
10. Охарактеризуйте методи навчання граматики. Інтерактивні методи.
11. Розкрийте методику вивчення граматичних понять.
12. Охарактеризуйте типи уроків вивчення граматичного матеріалу. Нестандартні уроки, їх типи.
13. Розкрийте значення знань з синтаксису в початкових класах. Вироблення початкових уявлень про речення.
14. Розкрийте методику вивчення понять «речення», «основа речення».
15. Розкрийте методику вивчення понять «головні члени речення», «зв'язок слів у реченні», «типи речень за метою висловлювання».
16. Розкрийте методику вивчення однорідних членів речення, ознайомлення зі складним реченням.
17. Охарактеризуйте види підготовчих граматичних вправ: уміння відмежувати одне речення від іншого, закінчити почате речення, показати зв'язок слів у реченні, розміщення речень у певній послідовності.
18. Розкрийте методику вивчення іменника.
19. Розкрийте методику вивчення прикметника.
20. Розкрийте методику вивчення дієслова.
21. Розкрийте методику вивчення числівника.
22. Розкрийте методику вивчення прислівника.
23. Розкрийте методику вивчення прийменника.
24. Розкрийте методику вивчення основи слова й закінчення.
25. Розкрийте методику вивчення кореня слова й спільнокореневих слів.
26. Розкрийте методику вивчення суфікса й префікса.

27. Дайте характеристику орфографії як предмету вивчення; розкрийте поняття про орфограму, лінгвістичну природу написань.
28. Розкрийте психологічні основи методики навчання орфографії, процес формування орфографічних дій і навичок правопису.
29. Розкрийте умови формування в учнів орфографічної грамотності.
30. Розкрийте специфічні особливості навчання орфографії в школі для дітей з ТПМ.
31. Обґрунтуйте вплив загального недорозвитку мовлення на засвоєння орфографії.
32. Дайте характеристику типовим помилкам та утрудненням дітей з ТПМ при оволодінні орфографією.
33. Розкрийте методику роботи над засвоєнням правил правопису.
34. Дайте характеристику видам правописних вправ.
35. Розкрийте методику проведення правописних вправ.
36. Розкрийте методику проведення орфографічного розбору.
37. Розкрийте методику роботи над фонетичними написаннями.
38. Розкрийте методику засвоєння молодшими школярами морфологічних написань.
39. Розкрийте особливості засвоєння смислових написань дітьми з ТПМ.
40. Розкрийте особливості запам'ятовування історичних написань дітьми з ТПМ.
41. Розкрийте методику роботи над пунктуацією на уроках української мови.
42. Охарактеризуйте орфографічні та пунктуаційні помилки. Розкрийте методику роботи над ними.
43. Розкрийте значення і завдання навчання читання в початковій школі. Охарактеризуйте читання як вид мовленнєвої діяльності.
44. Розкрийте види, способи читання, загальні вимоги до уроків читання.
45. Розкрийте поняття про пояснювальне читання.
46. Розкрийте корекційно-розвивальну роль та місце пояснювального читання в системі спеціального навчання мови.
47. Розкрийте особливості сприймання, розуміння, усвідомлення тексту учнями з ТПМ.
48. Розкрийте технічні утруднення при читанні дітей з ТПМ та методику корекції мовлення на уроках читання.
49. Охарактеризуйте якості повноцінного читання, вироблення якісних ознак читання.
50. Розкрийте методику підготовки учнів до сприймання художнього твору.
51. Охарактеризуйте три основні етапи процесу роботи над художнім твором і їх завдання.
52. Розкрийте методику вивчення байки.
53. Розкрийте методику вивчення казки.
54. Розкрийте методику вивчення оповідання.
55. Розкрийте методику вивчення поетичних творів.
56. Розкрийте методику роботи над загадками, прислів'ями і скоромовками.
57. Розкрийте методику проведення узагальнювальних уроків з читання.
58. Розкрийте завдання й організацію позакласного читання в початкових класах.

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Алексеева М. М., Яшина Б. И. Методика развития речи и обучения родному языку дошкольников : учеб. пособие для студ. высш. и сред. пед. учеб. заведений. – 3-е изд., стереотип. – М. : Академия, 2000. – 400 с.
2. Вивчення української мови в підготовчих класах загальноосвітніх шкіл: Методичні розробки / Розроб. Вашуленко М. С. і Скрипченко Н. Ф. – К., 1978. – 212 с.
3. Коваль Г. П. Методика викладання української мови: навчальний посібник для студентів педінститутів, гуманітарних університетів, педагогічних коледжів спеціальності «Педагогіка і методика початкового навчання» / Г. П. Коваль, Н. І. Деркач, М. М. Наумчук. – Тернопіль : Астон, 2008. – 288 с.
4. Коваль Г. П. Методика читання / Г. П. Коваль, Л. І. Іванова, Т. Б. Суржик. – Тернопіль : Богдан, 2008. – С. 3–12.
5. Кривовязова Н. Д. Обучение русскому языку детей с тяжелыми нарушениями речи учеб. пособие для студ. – Минск, 2007. – 215 с.
6. Марченко І. С. Спеціальна методика початкового навчання української мови. Навчально-методичний посібник. – К. : ВД «Слово», 2010. – 285 с.
7. Методика викладання української мови / За ред. С. І. Дорошенка. – К. : Вища школа, 1992. – 398 с.
8. Методика навчання української мови в початковій школі / за наук. ред. М. С. Вашуленка. – К. : Літера ЛТД, 2012. – 364 с.
9. Миронова С. А. Развитие речи дошкольников на логопедических занятиях. – М. : Просвещение, 1991. – 432 с.
10. Наумчук М. М. Сучасний урок української мови в початковій школі. Методика і технологія навчання. – Тернопіль : Астон, 2001. – 264 с.
11. Прищепка К. С. Навчання грамоти. – К. : «Форум», 2002. – 143 с.
12. Програми для загальноосвітньої школи для дітей з тяжкими порушеннями мовлення. / Під ред. Шеремет М. К. – К., 2005. – 98 с.
13. Програми середньої загальноосвітньої школи 1–4 класи. К. : «Освіта», 1992. – К. : 2006. – 79 с.
14. Русский язык в школе для детей с тяжелыми нарушениями речи: учеб. пособие для студентов сред. спец. и высш. учеб. заведений, обучающихся по специальности «Логопедия» / Под ред. А. А. Алмазовой, В. И. Селиверстова. – М. : ВЛАДОС, 2011. – 346 с.
15. Савченко М. А. Методика виправлення вад вимови у дітей. – К. : Рад. шк. – 1983. – 321 с.
16. Савченко О. Я. Методика читання у початкових класах / О. Я. Савченко. – К. : Освіта, 2007. – С. 3-51. – 345 с.
17. Соботович Е. Ф. Методика виявлення речевих порушень у дітей і діагностика їх готовності к школьному обучению. – К., 1998. – 342 с.
18. Соботович Е. Ф. Нарушения речевого развития у детей и пути их коррекции. – К. : ИСДО, 1995. – 123 с.
19. Соботович Є., Трофименко Л. Особливості засвоєння дітьми із НЗНМ узагальненого лексичного значення слова та його понятійної співвіднесеності // Дефектологія. – 2000. – № 1. – С. 16-19.
20. Українська мова з методикою навчання в початкових класах. Інтегрований курс / За ред. А. П. Канищенко, Г. О. Ткачук. – Тернопіль : Богдан, 2011. – 263 с.
21. Чередніченко Н. В. Початковий курс навчання української мови молодших школярів із тяжкими порушеннями мовлення: навч.-метод. посіб. – К. : Видавничий дім «Слово». – 2012. – 208 с.

Додаткова:

1. Анісімова Г. О. Сучасний урок у початковій школі: традиції та інновації (навчально-методичний посібник) / Г. О. Анісімова, О. В. Нікулочкіна. – Тернопіль : Мандрівець, 2013. – 104 с.
2. Бельтюков В. И. Взаимодействие анализаторов в процессе восприятия и усвоения устной речи (в норме и патологии). – М. : Педагогика, 1977. – 342 с.
3. Бельтюков В. И. О закономерностях развития речевой функции в онтогенезе // Вопросы психологии. – 1989. – № 1. – С. 15–22.
4. Богуш А. М. Теорія і методика розвитку мовлення дітей раннього віку. – К. : Видавничий дім «Слово», 2004. – 344 с.
5. Богуш А. М. Мовленнєвий розвиток дітей від народження до 7 років : монографія. – К. : Видавничий дім «Слово», 2004. – 374 с.
6. Бондаренко О. Формування читацької компетентності молодших школярів / О. Бондаренко // Початкова школа : Науково-методичний журнал. – 2014. – № 5. – С. 6-8.
7. Бульбах Т. Підготовка та проведення уроків з мультимедійною підтримкою в початкових класах / Т. Бульбах // Початкова школа : науково-методичний журнал. – 2015. – № 3. – С. 56-58.
8. Вашуленко М. С. Буквар / М. С. Вашуленко, О. В. Вашуленко. – К. : Видавничий дім «Освіта», 2012. – 152 с.
9. Вашуленко М. С. Зошит з читання. Начальний посібник для 1 класу / М. С. Вашуленко, О. В. Вашуленко. – К. : Освіта, 2013. – 48 с.
10. Вашуленко М. С. Навчання грамоти в 1 класі. Посібник для вчителя / М. С. Вашуленко. – К. : Освіта, 2012. – 223 с.
11. Вашуленко М. С. Післябуквар. Навчальний посібник для 1 класу / М. С. Вашуленко, О. В. Вашуленко. – К. : Освіта, 2013. – 111 с.
12. Вашуленко О. Варіативність уроків літературного читання / О. Вашуленко, О. Захарченко, І. Левченко // Учитель початкової школи: науково-методичний журнал. – 2015. – № 4. – С. 27-28.
13. Вашуленко О. Урок літературного читання в 2 класі за новим підручником / О. Вашуленко, І. Омельченко // Початкова школа : науково-методичний журнал. – 2013. – № 11. – С. 5-8.
14. Вашуленко М. С. Супутник букваря. Навчальний посібник для 1 класу / М. С. Вашуленко, О. В. Вашуленко. – К. : Освіта, 2013. – 95 с.
15. Вашуленко О. В. Зошит для письма № 1, № 2. Навчальний посібник для 1 класу / О. В. Вашуленко, О. Ю. Прищепа. – К. : Освіта, 2013. – 64 с.
16. Володарська М. О. Навчання грамоти. Читання. 1 клас / М. О. Володарська, Н. О. Ковальчук, А. І. Настенко, В. М. Сисоєва. – Х. : Основа, 2013. – 112 с.
17. Выготский Л. С. Собрание сочинений в 6-ти т. – Т. 4 : Детская психология // Под ред. Эльконина Д. Б. – М. : Педагогика, 1984. – 432 с.
18. Выготский Л. С. Собрание сочинений в 6-ти т. – Т. 5 : Основы дефектологии // Под ред. Т. А. Власовой. – М. : Педагогика, 1983. – 368 с.
19. Грибіниченко Т. О. та ін. Збірник диктантів з української мови для початкових класів / Т. О. Грибіниченко, Г. О. Козачук, Т. О. Черноус. – К. : Либідь, 2000. – 154 с.
20. Гриншпун Б. М. Классификация нарушений речи // Логопедия / под ред. Л. С. Волковой. – 5-е изд., перераб. и доп. – М. : Владос, 2004. – С. 57-73.
21. Гудзик І. П. Аудіювання українською мовою. – К. : Педагогічна думка, 2003. – 144 с.
22. Державний стандарт початкової загальної освіти, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 20. 04.2011 р. – № 462. – 58 с.
23. Єрґіна О. В. Сучасний урок і мультимедійні технології: досвід і перспектива / О. В. Єрґіна // Комп'ютер у школі та сім'ї : науково-методичний. – 2008. – № 2. – С. 12-16.

24. Жукова Н. С., Мастюкова Е. М., Филичева Т. Б. Логопедия. Преодоление общего недоразвития речи у дошкольников. – Екатеринбург : АРД. – 1998. – 320 с.
25. Жукова Н. С. Преодоление общего недоразвития речи у детей. – М. : Соц.-полит. журн., 1994. – С. 3-96.
26. Заплатна С. М. Сучасний підхід до проблеми логопедичного обстеження дітей з недорозвитком мовлення // Педагогіка та методики : спеціальні зб. наукових статей. Вип. II. – К. : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2002. – С. 8-13.
27. Захарійчук М. Д. Буквар / М. Д. Захарійчук, В. О. Науменко. – К. : Грамота, 2012. – 176 с.
28. Захарійчук М. Д. Навчання грамоти. Післябукварний період. Майстер-клас / М. Д. Захарійчук, В. О. Науменко // Початкова освіта. – 2013. – № 8 (680). – Випуск 2. – 32 с.
29. Захарійчук М. Д. Методика роботи за «Букварем». Книжка для вчителя / М. Д. Захарійчук, В. О. Науменко. – К. : Грамота, 2012. – 240 с.
30. Зеленська О. Використання інноваційних технологій на уроках у початкових класах / О. Зеленська // Початкова школа : науково-методичний журнал. – 2013. – № 9. – С. 47-49.
31. Ісаєва О. Комп'ютер на уроці літератури як методична проблема / О. Ісаєва // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2009. – № 5. – С. 2-5.
32. Кирей І. Ф. Методика викладання каліграфії в початковій школі / І. Ф. Кирей, В. А. Трунова. – К. : Вища школа, 1994. – 153 с.
33. Коваль Г. П. Урок читання у початкових класах. Зміст та дидактична структура / Г. П. Коваль. – Тернопіль : підручники і посібники, 2008. – 80 с.
34. Компаній О. Формування читацьких інтересів молодших школярів із використанням мультимедіа та Інтернету / О. Компаній // Початкова школа. – 2013. – № 3. – С. 17-20.
35. Конопляста С. Ю. Формування просторового мислення у дітей із системними мовленнєвими вадами, обумовленими затримкою психічного розвитку // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія № 19. Корекційна педагогіка та психологія: Зб. наукових праць. – К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2005. – № 4. – С. 105-112.
36. Кравчук Л. В. Ефективний урок / Л. В. Кравчук // Початкова школа. – 2013. – № 1. – С. 12-15.
37. Кравчук Л. В. Ефективний урок / Л. В. Кравчук // Початкова школа. – 2013. – № 1. – С. 12-15.
38. Лаврентьева Г. П. Використання комп'ютера у навчанні молодших школярів очима психолога / Г. П. Лаврентьева // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2011. – № 8. – С. 21-24.
39. Лебединский В. В. Клинические закономерности дизонтогенеза // Нарушения психического развития у детей. – М. : Изд-во МГУ, 1985. – С. 7-34.
40. Левина Р. Е. Разграничение аномалий речевого развития у детей // Дефектология. – 1975. – № 2. – С. 12-16.
41. Логопедия / Под ред. Л. С. Волковой. – 5-е изд., перераб. и доп. – М. : Владос, 2004. – С. 704.
42. Логопедия : методические традиции и новаторство / Под ред. С. Н. Шаховской, Т. В. Волосовец. – М. : Изд-во Московского психолого-социального института ; Воронеж : Изд-во НПО «МОДЭК», 2003. – 336 с.
43. Манько Н. В. Діагностика мовленнєвого розвитку дітей раннього віку // Дефектологія. – 2006. – № 1. – С. 41-44.
44. Мартиненко В. О. Оновлення змісту літературного читання у контексті компетентнісного підходу / В. О. Мартиненко // Методичний коментар до навчальних програм для 1–4 класів. Дайджест. / Укл. О. В. Онопрієнко. – Донецьк : Каштан, 2012. – С. 50-57.

45. Мартиненко В. Сутнісні характеристики читацької компетентності молодших школярів / Мартиненко В. // Початкова школа : науково-методичний журнал. – 2013. – № 12. – С. 3–7.
46. Мартинова С. В. Порівняльний аналіз навчальних програм 012 (у редакції 2014 р.) та 2006 рр. з літературного читання для шкіл з українською мовою навчання (4 клас) / С. В. Мартинова // Початкове навчання та виховання. – № 19-21 (419-421) липень – 2015. – С. 29-34.
47. Мастюкова Е. М. Речевые нарушения у учащихся с гиперкинетической формой церебрального паралича и медицинское обоснование логопедических мероприятий // Дефектология. – 1979. – № 2. – С. 11-15.
48. Методика діагностики відхилень у розумовому розвитку молодших школярів та старших дошкільників / Автор. колект. : Н. М. Стадненко, Т. Д. Ілляшенко, Л. В. Борщевська, А. Г. Обухівська. – Кам'янець-Подільський : Абетка, 1988. – 170 с.
49. Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів зі змінами. 1-4 класи. Літературне читання. – Тернопіль : «Мандрівець», 2015. – С. 62-89.
50. Науменко В. О. Зошит з літературного читання. 3 клас / В. О. Науменко. – К. : Генеза, 2014. – 48 с.
51. Науменко В. О. Перлінка. Книга з літературного читання. 3 клас / В. О. Науменко. – К. : Генеза, 2014. – 170 с.
52. Науменко В. О. Психолого-педагогічні основи навчання читання у початковій школі / В. О. Науменко. – К. : Київський ун-т ім. Б. Грінченка, 2012. – С. 3-6.
53. Науменко В. О. Уроки літературного читання в 2 класі. Посібник для вчителя / В. О. Науменко. – К. : Генеза, 2013. – 175 с.
54. Науменко В. О. Уроки літературного читання в 3 класі. Посібник для вчителя / В. О. Науменко. – К. : Генеза, 2014. – 185 с.
55. Науменко В. О. Алгоритм підготовки вчителя початкових класів до уроку читання / В. О. Науменко, Н. О. Рибалко // Вісник психології і соціальної педагогіки – Режим доступу: <http://www.psych.kiev.ua>
56. Науменко В. О. Літературне читання. 2 клас / В. О. Науменко. – К. : Генеза, 2013. – 180 с.
57. Науменко В. О. Літературне читання. 3 клас / В. О. Науменко. – К. : Генеза, 2013. – 186 с.
58. Наумчук М. М. Сучасний урок української мови в початковій школі. Методика і технологія навчання. – Тернопіль : Астон, 2001. – 264 с.
59. Неділько В. Я. Методика викладання української літератури в середній школі / В. Я. Неділько. – К. : Вища школа, 1998. – С. 79-80.
60. Онишків З. М. Мультимедіа в початковій школі / З. М. Онишків // Початкова школа : Науково-методичний журнал. – 2012. – № 5. – С. 48-51.
61. Пасічник Є. А. Методика викладання української літератури в середній школі / Є. А. Пасічник. – К. : Рад. школа, 2001. – С. 92-95.
62. Петлюшенко Н. Упровадження комп'ютерних технологій у початковій школі / Н. Петлюшенко // Початкове навчання і виховання. – 2012. – № 1. – С. 12-15.
63. Пищук О. В. Методика використання мультимедіа-технологій на уроці / О. В. Пищук // Педагогічна майстерня. – 2012. – № 10. – С. 15-17.
64. Підласий І. П. Критерії ефективності сучасного уроку / І. П. Підласий. – К. – Педагогічна думка. – 2003. – 127 с.
65. Пометун О. І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. Науково-методичний посібник / О. І. Пометун, Л. В. Пироженко. – К. : А.С.К., 2006. – 192 с.
66. Пометун О. І. Енциклопедія інтерактивного навчання / О. І. Пометун. – К., 2007. – 144 с.
67. Пультер С. Методика викладання української літератури / С. Пультер, А. Лісовський. – Тернопіль : Підручники і посібники, 2007. – С. 25-30.

68. Савченко О. Компетентнісна спрямованість нових навчальних програм для початкової школи / О. Савченко // Початкова школа : науково-методичний журнал. – 2012. – № 8. – С. 4-5.
69. Савченко О. Сучасний урок: суб'єктивність навчання і варіативність структури / О. Савченко // Початкова школа : науково-методичний журнал. – 2011. – № 9. – С. 11-15.
70. Савченко О. Дидактика початкової освіти / О. Савченко. – К. : Грамота, 2012. – С. 336-362.
71. Савченко О. Я. Літературне читання. Робочий зошит. 2 клас / О. Я. Савченко, В. О. Мартиненко. – К. : Освіта, 2013. – 48 с.
72. Савченко О. Я. Літературне читання. Робочий зошит. 3 клас / О. Я. Савченко, В. О. Мартиненко. – К. : Освіта, 2014. – 48 с.
73. Савченко О. Я. Уроки літературного читання у 2 класі / О. Я. Савченко. – К. : Освіта, 2013. – 187 с.
74. Савченко О. Я. Уроки літературного читання у 3 класі / О. Я. Савченко, М. І. Кальчук. – К. : Освіта, 2014. – 187 с.
75. Савченко О. Я. Літературне читання. 3 клас / О. Я. Савченко – К. : Освіта, 2014. – 180 с.
76. Савченко О. Я. Моя домашня читальня. 2 клас / О. Я. Савченко – К. : Освіта, 2013. – 120 с.
77. Савченко О. Я. Моя домашня читальня. 3 клас / О. Я. Савченко. – К. : Освіта, 2014. – 120 с.
78. Савченко О. Я. Сучасний урок у початкових класах. / О. Я. Савченко. – К. : Магістр. – 1997. – 256 с.
79. Савченко О. Я. Я люблю читати. 2 клас / О. Я. Савченко. – К. : Освіта, 2013. – 160 с.
80. Савченко О. Я. Я люблю читати. 3 клас / О. Я. Савченко. – К. : Освіта, 2014. – 160 с.
81. Селевко Г. К. Проектуємо комп'ютерний урок / Г. К. Селевко // Відкритий урок. – 2006. – № 3–4. – С. 19-25.
82. Соботович Е. Ф. Психолінгвістическая структура речевой деятельности и механизмы ее формирования: научно – метод. пособие. – К. : ІЗНМ, 1997. – 234 с.
83. Стадник Л. Формування і розвиток мотивації на уроках читання / Л. Стадник // Початкова школа: Науково-методичний журнал. – 2014. – № 1. – С. 19-22.
84. Шипицина Л. М. «Необучаемый» ребенок в семье и в обществе. Социализация детей с нарушением интеллекта. – 2-е изд., перераб. и дополн. – СПб. : Речь, 2005. – 477 с.